

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Op je oog

Praamstra, Olf

Citation

Praamstra, O. (2016). Op je oog. In *Aries netwerk: een constructicon* (pp. 163-165). Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3213731>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3213731>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

52. Op je oog

Olf Praamstra, Universiteit Leiden

Wat veel mensen niet weten is dat Arie Verhagen in zijn jonge jaren – ik spreek nu over de tijd dat hij Nederlands studeerde aan de Vrije Universiteit – een uitstekend letterkundige was. Was hij de letterkunde trouw gebleven, dan had hij veel kunnen bereiken. Maar tot verbijstering van zijn docenten en medestudenten koos hij voor de taalkunde. ‘Hoe kan iemand zich zo vergissen’, was het algemeen gevoelen. Al snel moest dat oordeel worden bijgesteld, want ook als taalkundige blonk Arie uit, hoewel velen nooit – en ook nu nog niet – begrepen hoe iemand zijn tijd kon verdoen met beschouwingen over *doen* en over *laten* (‘overdoen en overlaten’, riepen sommigen schamper) in plaats van zich toe te leggen op het brede en zo mooie veld van de letterkunde.

Toen, op het moment dat iedereen zich met zijn keuze verzoend had – ‘die jongen kan alles’ – gaf Arie een nieuwe wending aan zijn loopbaan: hij ging besturen. Eerst deed hij het naast zijn werk als hoogleraar taalkunde in Leiden, maar allengs werd het een fulltimebaan, met als hoogtepunt zijn aanstelling tot directeur onderwijs/vice-decaan van de Faculteit Geesteswetenschappen. Weer schudde iedereen het hoofd. Wie wil dat nu? Vooral omdat er een ingrijpende reorganisatie voor de deur stond. Maar ook het besturen ging Arie goed af, al had hij weleens wat feller van zich af mogen bijten.

Ik heb Arie vanaf zijn studententijd gekend, en heb hem vrolijk, bedroefd en een enkele keer boos gezien; echt woedend was hij nooit. Van nature is hij verzoenend en wars van conflicten. Als er in de Faculteitsraad harde kritiek op het beleid van het Faculteitsbestuur kwam, gaf Arie onmiddellijk toe dat dit inderdaad ‘geen schoonheidsprijs verdiende’, om

Op je oog

daarna over te gaan tot het volgende punt op de agenda. Ik geef toe dat het werkte – elke discussie werd in de kiem gesmoord – maar het was dodelijk voor de levendigheid van de debatten – en levendigheid is toch al geen woord dat je snel in verband brengt met de vergaderingen van de Faculteitsraad.

Het had ook anders gekund, en daarbij had een constructie die zo'n vijftien jaar geleden in Amsterdam in de mode was, Arie goed kunnen helpen. Natuurlijk komt dit advies te laat, nu Arie zich opmaakt voor zijn vertrek; maar ook buiten de universiteit, zowel thuis als in het openbare leven, kan deze constructie overal worden toegepast. Ik geef twee voorbeelden, één voor thuis en één voor buitenshuis.

Voorbeeld één: afwassen. Ik ga ervan uit dat Arie samen met Anneke de afwas nog met de hand doet. Alles wat nu volgt, is fictie, want hoe het er bij Arie thuis aan toegaat, is mij totaal onbekend. Nadat Arie en Anneke het eten op hebben, ontspint zich de volgende dialoog:

‘Arie’, vraagt Anneke, ‘wil jij de afwas doen?’

Hoewel geformuleerd als vraag, is dit natuurlijk een bevel, maar Arie heeft helemaal geen zin om af te wassen. Daarom reageert hij als volgt:

‘Ik zal jou eens afwassen!’ (twee tellen pauze)

‘Afwas op je oog!’

Ik kan mij voorstellen dat als Arie deze constructie voor het eerst gebruikt, de mensen zullen schrikken. Er gaat iets agressiefs van uit, dat ze van hem niet gewend zijn. ‘Is dat Arie?’ denken ze. Ja, dat is dus de nieuwe Arie, die feller van zich afbijt dan vroeger. Zelfs naar aanleiding van de onschul-

Op je oog

digste opmerking kan hij met deze constructie nog ruzie zoeken.

Voorbeeld twee: bier drinken. Wat is er vriendelijker bedoeld dan iemand na afloop van een vergadering uit te nodigen om samen een biertje te drinken. Maar het kan je natuurlijk niet uitkomen.

‘Ga je mee een biertje drinken?’ vraagt een van zijn collega bestuurders.

Arie: ‘Ik zal jou eens een biertje laten drinken!’ (twee tellen pauze)

‘Biertje op je oog!’

De kans dat hij dezelfde uitnodiging opnieuw krijgt, is daarna een stuk kleiner. Je moet er iets voor over hebben om je leven een *aggressive turn* te geven. Maar Arie heeft, zoals we zagen, zijn leven wel vaker een wending gegeven. En de mogelijkheden van deze constructie zijn werkelijk onbeperkt. Ik ben benieuwd naar zijn ervaringen.